

interrogat, per espai de moltes hores, ha sortit, oh miracle!, en llibertat sense fiança.

Conec força gent de Madrid que han perdut sopars i dinars: la força de les coses els semblava més evident del que ha resultat. I què ha passat? Mirin: la qüestió més "espinosa": la venda a Air Products que no va entrar en la caixa de Banesto sinó en uns comptes de Suïssa semblava portar el nostre Pérez Escolar a Alcalá-Meco. Però, senyors, el gat vell —seixanta-vuit anys— se les sap totes o gairebé totes. Va començar per manifestar "no sé inglés", per afegir a continuació que el senyor Romaní havia portat

tota la negociació i perfilat tots els detalls.

Les coses no s'acaben amb l'afer (que és dels més bruts) d'Air Products. Després sortia com un reguitzell de cireres tot d'intervencions del senyor Pérez Escolar que, estimats lectors, sumaven 605 milions de pessetes.

El senyor Pérez Escolar va ser preguntat pel magistrat i els fiscals. Però la resposta era amatent, i, segons s'ha vist, convincent: era "minutas profesionales", "siempre he sido un abogado caro"; "el Colegio de Abogados de Madrid puede informar sobre la corrección de esas minutas". I així va passar l'afer de la Canttonada del Bernabéu a les estacions de

benzina, i d'altres que farien llarga la llista.

En substància, a hores d'ara s'estan a la presó —a Alcalá-Meco— Conde i Arturo Romaní, perquè Juan Belloso, antic conseller-delegat de Banesto, ha estat deixat en llibertat sense fiança.

El sainet, senyor, es troba al segon quadre del primer acte. Ara ve una gestió a la qual dono força importància: el magistrat ha demanat la corresponent autorització per desplaçar-se a Lisboa amb el propòsit d'investigar si hi varen fer actes delictius en la compra de les accions de la banca portuguesa Totta e Açores. I aquí, se'm permet fer ús de la intuïció, els diria que hi ha marro. **Fabià Estapé**

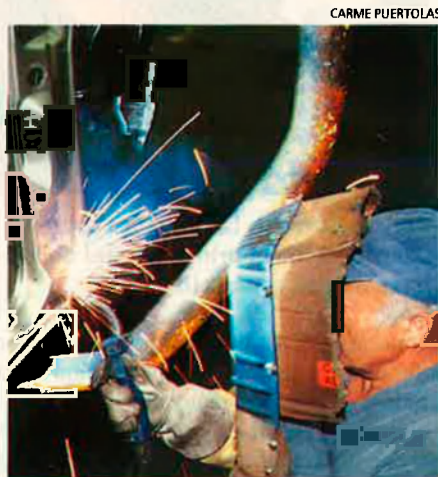
El perquè de les vagues a Seat

La salut de Seat ha millorat des del 93, però la seva direcció planeja noves reduccions de plantilla. Jordi Fortuny explica la postura dels sindicats.

Ja hi tornem a ser amb la Seat. La setmana passada, vaga, i en el moment de tancar aquest número d'EL TEMPS encara hi ha convocada una altra vaga de tot el dia per al dimarts 17. S'hagi desconvocat o no aquesta nova aturada, sembla que a la Seat els ànims es crispen amb facilitat quan empresa i treballadors no es posen d'acord.

I objectivament no hauria de ser així. Perquè la Seat, propietat de Volkswagen, a part de carregar amb el paper històric de ser la indústria més gran de Catalunya (ha de donar exemple), acaba de passar una fortíssima crisi de la qual trigarà encara molt a recuperar-se, i les vagues no l'ajudaran a fer-ho. Amb el perill que les mobilitzacions no ajudin ni tan sols els treballadors, que seria per descomptat l'única justificació acceptable de les vagues en un conflicte entre sindicats i direcció de la companyia.

Aviat farà any i mig que va esclatar la crisi de Seat, i la veritat és que les coses anaven molt mal dades. Tant, que a finals de 1993 es va arribar al famós pacte amb els sindicats perquè l'empresa pogués enviar a cobrar de l'INEM fins a 4.616 treballadors durant els anys 94, 95 i 96 si el sanejament de l'empresa ho exigia. Després, la recuperació econòmica ha permès que totes les marques de cotxes recuperin el ritme de vendes normals. I a més, a Seat en particular i a Volkswagen en ge-

CARME PUERTOLAS

Seat viu més vagues. Els treballadors rebutgen les reduccions de plantilla.

neral, les tècniques de Superlópez (de Arriortúa) de "cargolar" els proveïdors han aconseguit estalvis econòmics importants.

Això vol dir que la situació ha millorat, però no que els problemes de Seat s'hagin resolt. La direcció alemanya (el president, Joan Llorens, és català, però això no canvia les coses), la direcció alemanya, dèiem, ha de convertir una empresa passada de moda en una empresa del segle XXI. Això es fa de moltes maneres, i no solament reduint la plantilla o reduint la retribució real dels treballadors, sinó fent coses com ara aplicar els nous mètodes de

la indústria de l'automòbil. Quins mètodes? Doncs per exemple que els proveïdors, instal·lats a la vora, subministren parts senceres del cotxe mig muntades i a la Seat només les han d'acabar de muntar.

Per això, encara que la situació econòmica de l'empresa hagi millorat, la direcció vol fer ús del pacte del 1993 i continuar enviant gent a l'INEM. Els sindicats no ho entenen o, més ben dit, ho entenen massa bé, i per aquí no hi volen passar. Però és que a més hi ha un problema de fons i que és molt difícil dir com ha influït en la convocatòria de vagues: a la fàbrica de Martorell, la més important de Seat en aquest moment, hi ha eleccions sindicals aviat.

Els treballadors de Martorell tenen la mitjana d'edat més jove de Seat, són els que tenen una proporció més elevada de contractes precaris i per tot això són els més radicals. A més, algun dia poden prescindir d'ells i la feina que fan la pot fer un proveïdor. Tot plegat configura un caldo de cultiu propici per a la CGT, el sindicat potser més radical, i si Comissions i UGT volen que els votin han de fer alguna cosa. Aquesta teoria "electoral" acaba amb la conclusió que, si no hi hagués les eleccions sindicals de Martorell tan aviat, potser ara no hi hauria hagut vagues. Si fos veritat, seria greu.

A part de l'encert o no d'aquesta teoria, els sindicats de Seat (i els partits polítics,

i el Govern català, i els proveïdors) fan bé de vigilar de prop els moviments de la direcció de la companyia i de no refiar-se'n ni un pèl. No en va Volkswagen pot endur-se els cotxes dissenyats a Martorell a

les fàbriques alemanyes. Però encara que no se'n refiïn, no tenen més remei que donar-li un vot de confiança. Ja fa molt de temps que es va renunciar a una Seat que anés per lliure, i ara s'ha de ballar amb la

Volkswagen el ball que ella vulgui. Mirant que no ens trepitgi l'ull de poll però, sobretot, mirant que no es cansi de ballar. No seria gens fàcil trobar una altra parella.

Jordi Fortuny

Prémer, premi, premiar

Màrius Serra exposa les diferències entre els premis Sant Jordi i el Josep Pla, i aporta el seu granet de sorra a la polèmica sobre els jurats literaris.

El 13 d'octubre del 94 l'escriptor Jaume Subirana publicava a "El Quadern" d'*El País* un article de títol aritmètic "3,1416", carregant contra Oriol Pi pel fet d'haver-se presentat -i d'haver-lo guanyat- al premi Sant Joan, essent director de la Institució de les Lletres Catalanes. Feia una mica lleig, però llavors ningú no havia piulat. Sense saber-ho, Subirana acabava d'inaugurar la nova temporada 94-95 de tir al premi literari. En poques setmanes, Ferran Torrent ha guanyat el Sant Jordi més anunciat de la història i Josep Pla ha hagut de veure des dels llimbs reservats als qui mai no tindran el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes com Manuel de Bofarull i Isabel Olesti entraven i sortien del seu carrer estret. De sobte, els taurons mediàtics han descobert que també poden anar a fer un mos al silent estany literari i tothom s'ha apuntat a malparlar dels premis.

De tota manera els afers del Sant Jordi i del Josep Pla són diametralment oposats. El Sant Jordi 94 demostra que hi ha un cert *star system* en la literatura catalana. El Josep Pla 95, que la caspa no abandona algunes espatlles. Si el Sant Jordi ha estat una barreja de Mercader venecià i d'Otel·lo, el Josep Pla és Hamlet. En el Sant Jordi, les coses semblaven una disputa entre *vedettes*: Monzó fent rodolins a la premsa (profeta/Alzueta; tal Millàs, tal trobaràs), Torrent abraçant senyores d'Omnium, un parell d'editors anant a mata-degolla i uns jurats fent pinya per no caure de la tarima. En cap cas no s'ha parlat de valor literari. Pura promoció. El Josep Pla és un cúmul de desgràcies: un jurat-patum que revela a la premsa el desenvolupament d'una votació que no consta en acta, un editor-jurat que no aconsegueix d'anar al desert i rescriu les bases del premi el dia de la

CARME PUÉRTOLAS

Ferran Torrent. La polèmica sobre el Sant Jordi fou el primer capítol del debat sobre els premis literaris.

concessió, un jurat reincident que potser dimitirà perquè els premis són una cosa lúdica (?), un pre-guanyador que renuncia a mig premi en nom de la dignitat (i que ja té contractada la novel·la en una altra editorial), una post-guanyadora perplexa amb un quiló a la mà i un llibre premiat que conté uns quants contes no inèdits. Només un jurat ha parlat de valor literari, i encara per lloar les bondats del desert. Pura antipromoció.

És que els premis es troben en decadència? En realitat són l'exponent més competitiu -gens obsolet, doncs- del debat sobre el valor de les obres literàries que acaben de sortir del forn. Un valor tradicionalment garantit pel prestigi d'un jurat "d'entesos" que ara es veu sotraguejat per la creixent contraposició de dues variables: l'etèria qualitat i les implacables xifres de vendes. Hi ha encara editorials sense premi, però molt pocs premis sense editorial. Hi ha premis tal com regen i n'hi ha de molt premeditats,

amb coeficients diversos de desviació de veredictes, com a les escopetes d'una fira. En principi els editors busquen un text sòlid per al seu premi, però sovint cauen en una arriscada metonímia que els porta a temptejar algun nom conegut per garantir la solidesa del text. Alguns acaben amb nom i sense text. Uns altres, tres o quatre, tenen més sort.

Un escriptor de ficció en català pot concursar a 650 premis cada any (25 amb una dotació superior al quiló), cap dels quals no es declara mai desert per manca d'originals. Al voltant de 200 quilos anuals en dansa. És tot un circuit que mou no menys de 2.000 jurats. Persones humanes lectores. Amb flaques i dèries. Amics i enemics. Opinions i incerteses. Lectors sovint mal pagats d'un consell de lectura no establert per pura garreperia editorial, guionistes inconscients dels publi-reportatges que els editors col·loquen a la premsa per promoure uns llibres que no seran al mercat fins ics mesos després, quan gairebé tothom haurà oblidat la tediosa cerimònia BBB (bodes, bateigs, banquets) que va envoltar la seva concessió.

Un premi literari normal és una manobra, elegant o xarona, de captació editorial. Un guanyador desconegut és un risc que pocs assumeixen. Un jurat imparcial és la suma d'un nombre senar de parcialitats, la més descarada de les quals sol ser la de l'editor convocant, quan en forma part. Un escàndol en un premi literari és com un mal partit de futbol vist per la tele. Quan te'n canses, l'apagues. Groucho Marx mai no s'hauria presentat a un premi que el volgués de jurat. Com deia Josep Maria Fonalleras en una de les poques columnes d'*El Periòdic* que parlen de literatura, segurament "la vida, com l'art, és en una altra banda".

Màrius Serra